

Handläggare
Sofia Regnell
Telefon: 08-50809021

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2025-03-27

Skrivelse om att grönska försvunnit i Stockholm

Svar på skrivelse från Liberalerna, Moderaterna och
Kristdemokraterna

Förvaltningens förslag till beslut

Kungsholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens
tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Författarna till skrivelsen vill öka krontäckningsgraden i Stockholm genom att rusta upp stadens grönytor och parker, plantera fler träd och vårda den grönska som redan finns i staden. De menar att detta skulle öka stadens motståndskraft gentemot mer extrema väder, förbättra luftkvaliteten, dämpa trafikbuller och stärka den biologiska mångfalden. Detta innebär dock att det kommer ställas högra krav på skötsel och underhåll av parker och grönområden.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt för att stärka de gröna sambanden inom stadsdelsområdet och för att de parker som finns bevaras och värnas. Fler parkbesökare och efterfrågan på fler funktioner ställer höga krav på skötsel och förnyelse av parkerna så att de blir långsiktigt hållbara samtidigt som deras karaktärer samt natur- och kulturvärden behöver värnas.

Bakgrund

Den 21 november 2024 inkom en skrivelse om att grönska har försvunnit från Stockholm till Kungsholmens stadsdelsförvaltning. Skrivelsen är författad av nämndledamöter från Liberalerna, Moderaterna och Kristdemokraterna.

Ärendet

I skrivelsen lyfts en granskning av Sveriges Radio som visar att minst 1 300 hektar grönska försvunnit från svenska städer, med minst 50 000 invånare, de senaste fem åren. Författarna till skrivelsen menar att detta är en oroväckande utveckling, delvis då grönskans betydelse för välbefinnande och trivsel är viktig och delvis för att minskad grönska både ökar sårbarheten för klimatförändringar samt minskar den biologiska mångfalden och riskerar leda till försämrad luftkvalitet.

Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna vill därför öka krontäckningsgraden genom att rusta upp stadens grönytor och parker, plantera fler träd och vårda den grönska som redan finns i staden. De menar att detta skulle öka stadens motståndskraft gentemot mer extrema väder, förbättra luftkvaliteten, dämpa trafikbuller och stärka den biologiska mångfalden.

Författarna menar också att fler och bättre grönområden och parker i Stockholm ställer högre krav på skötsel och underhåll. Med anledning av ovanstående ställer författarna följande frågor till förvaltningen:

- Hur många hektar grönska har försvunnit från stadsdelsnämnden de senaste fem åren?
- Hur säkrar stadsdelsnämnden skötseln och underhållet av befintliga grönområden?
- Vilka åtgärder görs för att stärka befintliga grönområden och stärka grönskan i stadsdelsområdet?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för stadsutveckling. Stadsdelsnämndens pensionärsråd, rådet för funktionshinderfrågor samt förvaltningsgruppen har beretts möjlighet att lämna sina synpunkter i ärendet och eventuella synpunkter från dem återfinns i respektive protokoll.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Hur många hektar grönska har försvunnit från stadsdelsnämnden de senaste fem åren?

Förvaltningen har varit i kontakt med miljöförvaltningen kring vilken statistik kring vegetationsförändring i Stockholm som finns tillgänglig. Miljö- och hälsoskydds nämndens har i sina budgetar för 2021-2025 fått i uppdrag att tillsammans med stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna

fortsätta arbetet med att kartlägga stadens totala grönyta och ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO) för att kunna följa utvecklingen över tid”.

Sen 2021 har miljöförvaltningen tagit fram en ny metodik för årlig mätning av förändringar av grönyta utifrån satellitdata. Mätningen visar förändringen av grönyta i sin helhet, oavsett om det är staden som är markägare och utan uppdelning av olika sorters grönyta. Sen mätningen 2022-2023 (analysen av resultatet för 2023-2024 är inte färdig ännu) redovisar mätningen även resultatet nedbrutet på stadsdelsområdes nivå. Denna mätning visade att det under perioden försvunnit 3,0 hektar vegetation inom Kungsholmens stadsdelsområde.

Hur säkrar stadsdelsnämnden skötseln och underhållet av befintliga grönområden?

Stadsdelsförvaltningarna tilldelas medel för drift och underhåll av parker och naturområden genom stadsmiljönyckeln, vilken bland annat utgår från mängd park- och naturmark samt dag- och nattbefolkning. För att nyttja de tilldelade medlen på bästa sätt arbetar förvaltningen med olika utvecklingsprocesser, både avseende skötselmetoder, skrivningar i upphandlingar och med uppföljning och kontroll av de upphandlade drift- och anläggningsentreprenörerna. Förvaltningen vill dock lyfta att det gällande fördelningssystemet för drift och investeringar inte ger det nödvändiga tillskott av medel som behövs för att i alla avseenden kunna sköta nya parkmiljöer och reinvestera i de befintliga. När staden växer och besöksstrycket i parkerna ökar samt då nya parker byggs, ökar behovet av skötselinsatser, men i det gällande fördelningssystemet ökar inte medlen för skötseln i praktiken.

Vilka åtgärder görs för att stärka befintliga grönområden och stärka grönskan i stadsdelsområdet?

Förvaltningen arbetar kontinuerligt för att stärka de gröna sambanden inom stadsdelsområdet och för att de parker som finns bevaras och värnas. Innerstadens parker och grönområden utgör ett stort värde för invånare och besökare i ett växande Stockholm. Fler parkbesökare och efterfrågan på fler funktioner ställer höga krav på skötsel och förnyelse av parkerna så att de blir långsiktigt hållbara samtidigt som deras karaktärer samt natur- och kulturvärden behöver värnas.

Förvaltningen samverkar med andra förvaltningar för att stärka de gröna sambanden som finns i stadsdelsområdet. Ett exempel på detta är en ökad samverkan med trafikkontoret kring gröna ytor i gatumiljön, som både kan utvecklas för vistelse och som en viktig del av den ekologiska grönstruktur som finns i staden. Det kan

också finnas hårdgjorda ytor i stadsmiljön som är möjliga att omvandla till grönyta, och som kan bidra till att stärka biologisk mångfald som i sin tur kan stärka ekosystemtjänsterna. I stadsutvecklingen inom stadsdelsområdet bevakar förvaltningen grönfrågorna, både i syfte att värna de befintliga grönytorna samt för att i den tidiga planeringen säkerställa att nya parkerna bidrar till klimatanpassning, biologisk mångfald samt är hållbara att sköta i ett längre perspektiv.

För att ytterligare stärka ekosystemtjänsterna i parker och grönområden och uppnå målen kring klimatanpassning och stärkt biologisk mångfald anser förvaltningen att det krävs en förbättrad områdesplanering genom ett gemensamt grönstrukturarbete. Stärkta gröna samband kräver en övergripande grönstrukturplan som varken dagens parkplaner eller översiktsplan tar hand om. Förvaltningen ser att grönstrukturplan behöver tas fram i samverkan mellan stadsdelsförvaltningarna, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, exploateringskontoret och miljöförvaltningen.

Stadens parker och natur fungerar som en viktig, levande infrastruktur som bland annat ger oss rent vatten, bullerdämpning och en reglerad temperatur. Ett förändrat klimat kommer bland annat innebära en ökad och alltmer intensiv nederbörd samt ett varmare klimat. Detta innebär att kraven på utjämning och fördröjning av vattenflöden ökar och att omhändertagandet av dagvatten behöver utvecklas. Vid parkupprustningar och planering av nya parker arbetar förvaltningen därför med att hitta lösningar för att kunna ta hand om den ökade nederbörden och som även kommer växter och ekosystem till del.

För att åstadkomma ett hållbart trädbestånd fortsätter arbetet med att besikta, inventera och mäta in träd i syfte att planera för återplantering samt förnygring av trädbeståndet och god vitalitet hos befintliga träd. Till följd av torra somrar har många träd, buskar och perenner i parkerna dött eller skadats. Almsjukan har också gjort att många träd tagits ned. Förvaltningen arbetar därför systematiskt med att återplantera träd och annat växtmaterial såsom buskar och perenner. I de sällsynta fall då förvaltningen tvingas ta ned ett träd i anlagda parker arbetar förvaltningen med principen att plantera två nya träd då det är möjligt. Innerstadens parker behöver ha ett trädbestånd som är vitalt och håller en god kontinuitet över tid, från 2025 finns särskilda medel att söka för att återplantera träd och öka krontäckningsgraden. Förvaltningen har ansökt om dessa medel.

Förvaltningen använder sig av SÅF (stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald) som stöd i investeringsplanering och i löpande drift och underhåll av parker och grönområden. I SÅF:en finns

utpekade områden där arbetet med ökad biologisk mångfald är särskilt angeläget. De senaste åren har förvaltningen ansökt och beviljats särskilda medel för att stärka den biologiska mångfalden inom stadsdelsområdet, bland genom nyplantering av träd på strategiska platser, gallring och friställning av ek samt för omställning av klippta gräsytor till ängsytor och anläggning av nya ängsytor.

Förvaltningen föreslår att Kungsholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Karin Ekrin
Avdelningschef
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Skrivelse om att grönska har försvunnit från Stockholms stad

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2025-03-11
Karin Ekrin, Avdelningschef	2025-03-10